

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR



TURKSOSBİLDER

Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

 <https://doi.org>

10.55107/turksosbilder.1268223

Rümeysa Merve CİLİNGİR

rumeysamervecingir@gmail.com

[0000-0002-6970-2460](https://doi.org/10.55107/turksosbilder.1268223)

Özet

Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi öğrencileriyle gerçekleştirilen bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin duygusal ilişkilere bakış açıları ve “aşk” kavramına ilişkin tutumları değerler sosyolojisi bağlamında incelenmiştir. Üç kadın ve üç erkek olmak üzere toplam altı kişi ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Daha önce duygusal ilişki yaşamış veya şu an duygusal ilişkiye devam eden katılımcılara değerler sosyolojisinin ana kavramları olan duygu, düşünce ve davranışa yönelik sorular sorulmuştur ve katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, sahip oldukları değerler ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışmanın bulgularında her katılımcının en az bir soruda değerlere yer verdiği, bu değerlerin soruların türüne göre değiştiği görülmüştür. Aynı zamanda cinsiyet açısından bakacak olursak, kadınların erkeklerden daha çok değerlere vurgu yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Aşk İlişkileri, Üniversite Öğrencileri, Değerler Sosyolojisi, Duygu, Düşünce, Davranış*

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

Examination Of University Students' Attitudes To Love And Perspectives To Relationship In The Context Of Values Sociology In Emotional Relationships

Abstract

In this study, which was conducted with the students of Samsun Ondokuz Mayıs University, the perspectives of university students on emotional relationships and their attitudes about the concept of "love" were examined in the context of the sociology of values. A total of six people, three women and three men, were interviewed in depth. Participants who had previously experienced an emotional relationship or who are currently in an emotional relationship were asked questions about emotions, thoughts and behaviors, which are the main concepts of the sociology of values, and the values they had were tried to be measured in line with the answers given by the participants. In the findings of the study, it was seen that each participant included values in at least one question, and these values changed according to the type of questions. At the same time, if we look at it in terms of gender, it has been concluded that women emphasize values more than men.

***Keywords:** Love Relationships, University Students, Sociology Of Values, Emotion, Thought, Behaviour*

Kısaltmalar

KK (1,2,3); Kadın Katılımcı (1,2,3)

EK (1,2,3); Erkek Katılımcı (1,2,3)

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

GİRİŞ

Bu çalışmanın konusu; daha önce duygusal ilişki yaşamış veya şu an ilişkisine devam eden üniversite öğrencilerinin, partnerlerine karşı duygu, düşünce ve davranışlarının değerler sosyolojisi bağlamında incelenmesidir. Üniversite öğrencilerine, değerler sosyolojisinin kavramları olan duyguya yönelik dört, düşünceye yönelik beş ve davranışa yönelik dört soru sorularak toplamda on üç soru sorulmuştur ve ilişkilerindeki duygu, düşünce ve davranışlarından hareketle toplumsal ve bireysel değerlerine ulaşılma amaçlanmıştır. Aynı zamanda hazırlanan sorularla, üniversite öğrencilerinin geçmişteki ve şimdiki tecrübelerinden ve görüşlerinden hareketle; duygusal ilişkilere, partnerlere, geleceğe, çevre faktörünün etkisine ve mantık ilişkisine bakış açılarından, değerlerine yönelik fikir edinmek amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin duygusal ilişkilere bakış açısı ile değer tercihleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın önemi ise; üniversite öğrencilerinin duygusal ilişkilere bakış açısıyla değerler sosyolojisi arasında bir ilişki oluşturarak literatüre katkı sağlamaktır. Bunların haricinde katılımcılara demografik, alternatif ve sonda sorular da sorulmuştur. Bu çalışmada “Daha önce duygusal ilişki yaşayan ya da şu an duygusal ilişki içerisinde olan üniversite öğrencilerinin, aşka ilişkin tutumları ve ilişkiye bakış açıları nedir ve bu tutumlarında hangi değerleri ön plana çıkarmaktadır?” sorusuna cevap aranacaktır. Bu değerlerin ön plana çıkmasında, üniversite öğrencilerine daha önce yaşadıkları ilişkiler, ilişki süreleri, partnerin gelir düzeyi ve ekonomik bağımsızlığı, aile, çevre faktörü ve gelecek planları gibi sorular sorularak cevap aranmıştır. Bu çalışmanın problemini, kadın ve erkek olmak üzere daha önce duygusal ilişki yaşamış ya da duygusal ilişki içerisinde olan üniversite öğrencilerinin aşka ilişkin tutumları ve duygusal ilişkilere bakış açıları oluşturduğundan, araştırma sorusu bu problem bağlamında sorulmuştur.

Üniversite, gençlerin yeni bir sosyal ortama giriş yaptığı ve kendilerine yeni bir kimlik kazandırdığı, ya da var olan kimliklerini devam ettirdikleri bir ergenlikten yetişkinliğe geçiş süreci olan bir toplumsal kurumdur. Yeni ortamlarına adapte olmaya çalışan genç yetişkinlerden bazıları arkadaş ilişkileri, bazıları ise duygusal ilişkiler kurarak toplumsal yaşamda kendilerine bir yer edinmektedir. Her bireyin duygusal ilişki yaşama biçimi ve aşka ilişkin bakış açıları farklı olabileceği gibi, bireylerin yaşadıkları duygusal ilişkilerde partnerlerinden beklentileri de farklı olabilir. Bu farklılıkları belirlemede; arkadaş çevresi, aile, dini inançlar, ekonomik

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

durum, kişilik özellikleri, dış görünüş, toplumsal ve bireysel değerler gibi birçok faktör örnek gösterilebilir. Bu bağlamda, görüşme formunda sorulan sorularla, katılımcıların ilişkilere bakış açısının ve ilişkiden beklentilerinin altında yatan toplumsal ve bireysel değerlere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Değerler Sosyolojisi

Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne göre değer tanımlaması; bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet olarak tanımlanmakla birlikte diğer bir tanımlama; bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünüdür. "Değerler, amaçları ve davranışları belirlemede bireylere neyin doğru ve neyin yanlış olduğunu söyleyen standartlar olmakla birlikte insana iyi, kötü, güzel, çirkin, ahlaki, gayri ahlaki veya arzu edilen ve edilemeyen şeyler hakkında ölçütler sunar" (Bozkurt, V. 2018:93). "Sosyolojik açıdan değerler, grup veya toplumun; kişilerin, örüntülerin, hedeflerin ve diğer sosyokültürel nesnelerin önemliliği üzerindeki değerlendirmelere dayanan ölçütlere göre tanımlanmasıdır" (Aksan, G. 2016:430; akt., Fichter 1990: 132). Farklı ülkelerin ve farklı toplumların özgün değer anlayışları olmakla birlikte, bu değer anlayışları da yıldan yıla, çağdan çağa farklılık göstermekle birlikte bireyin bir toplumda varoluşu, o topluma uyumu da değerleri üzerinden sağlanır ve belirlenir.

Bir davranışta bulunmada, bir eylemi gerçekleştirmede değerler bireylere yol gösterici konumdadır. Değerler belli bir kültür içerisinde var olduğundan, o kültürde varlık sürdürmek ve devamlılık gösterebilmek için o kültürün değerlerini özümsemek gerekir. Aynı zamanda değerler öğrenilen, paylaşılan şeylerdir ve hiç şüphesiz nesilden nesile aktarılır. Bir toplumda olduğu gibi, bir grup içinde bulunmada, o gruba karşı aidiyet duygusunun oluşumunda ve o grupta varlığını sürdürmede, kolektif değerleri taşımak son derece önemlidir. Toplumsal etkileşimi sağlamak ve sosyal çevre edinmek için de değerler son derece önemlidir. Birey toplumun en küçük yapıtaşı olarak bilinen aile başta olmak üzere, okul ve diğer tüm sosyal kurumlarda bazı değerler öğrenir ve bu değerlere göre davranışlarını sergileyerek insanlarla iletişime ve etkileşime geçer. İçine doğduğu toplumun ve kültürün değerlerine göre gelişen ve büyüyen bir birey, daha sonraki yaşantısında başka bir kültürle etkileşime girdiğinde ve kendi kültürünün değerlerine uymayan bazı toplumsal ve bireysel değerler gördüğünde, adaptasyon sorunuyla karşılaşacaktır. O toplumun değerleri aykırı hareketler sergileyecek olursa, hiç şüphesiz toplum tarafından dışlanması, toplumdan soyutlanması ve sosyal izolasyon sorunuyla karşılaşması kaçınılmaz olur. Birey, içinde bulunduğu toplumun değerlerine göre yaşantısını devam ettirirse o

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

toplum içinde varlık kazanır ve varlığını sürdürür. Yani değerler, bireyler için hayati önem taşımakla birlikte, toplumdaki topluma ve zamanla değişebilse de her kültürde ve her insanda bazı değer yargılarına rastlamak mümkündür. İnsanın sosyal bir varlık olmasından dolayı, değerler insandan bağımsız ele alınamayacağı gibi gündelik hayatın her alanında insanlara bir yol gösterici konumdadır. Ancak değerler bireyin kendi ürettiği şeyler değildir, toplumdaki gelir. (Şahin, M. 2022:38; akt., Aydın, 2010:185). Çünkü toplumların geçmişten bugüne belli bir kültür sistemi vardır ve bu sistemde kalıplaşmış bazı değer yargıları vardır. Birey, bu değerlerin olduğu topluma doğar.

Okul ve daha özeldir üniversite hayatı bireylerin sosyalleştiği ve diğer bireylerle etkileşim içinde olduğu bir sosyal hayattır. Bu etkileşim içinde bireyler arkadaş ilişkileri, duygusal veya romantik ilişkiler yaşamaktadır. Yaşadıkları ilişkilere göre bireyler belli başlı değer yargılarına göre hareket eder ve ilişkilerini sürdürür. Ya da savunduğu değere ters olan bir hareket gördüğünde bu ilişkilerini sonlandırabilir. Yani değer, hayatın her alanında bireylerin karşısına çıkan, birey farkında olmasa da o değer yargıları içselleştirdiği ve ona göre yaşamını sürdürdüğü bir olgudur. Bozkurt'a göre (2018) değerlerin bazı genel işlevleri vardır: Birincisi; değerler, kişilerin ve birlikteliklerin toplumsal değerinin yargılanmasında hazır araç olarak kullanılırlar. Tabakalaşma sistemini mümkün kılarlar. İkincisi; değerler kişilerin dikkatini, istenilir, yararlı ve önemli olarak görülen maddi kültür nesnelere odaklaştırırlar. Üçüncüsü, her toplumdaki ideal düşünme ve davranma yolları değerler tarafından işaret edilirler. Toplumsal olarak kabul edilebilir davranışın adeta şemasını çizerler. Dördüncüsü; değerler kişilerin toplumsal rolleri seçmelerinde ve gerçekleştirmelerinde rehberlik ederler. İlgi yaratır, cesaret verirler. Beşincisi; değerler toplumsal kontrol ve toplumsal baskının araçlarıdır. Kişileri "doğru" şeyleri yapmaya yönlendirir. Değerler ayrıca onaylanmayan davranış engeller, toplumsal ihlallerden kaynaklanan utanma ve suçluluk duygularının kolaylıkla anlaşılabilmesini sağlarlar. Altıncısı; değerler dayanışma araçları olarak da işlevde bulunurlar. Sosyal bilimcilerin aksiyomlarından biri de grupların yüksek düzeyde bazı değerlerin paylaşılması amacıyla oluşturulduğudur. Ortak değerler toplumsal dayanışmayı yaratan ve sürekli kılan en önemli faktörlerden birisidir (Bozkurt, V. 2018:94-95). Değerler, insan davranışına yön veren kurallar, ilkeler ve inançlar olmakla birlikte değer konusu sosyal bilimlerin ve sosyolojinin ilgi alanına öncelikle Max Weber, George Simmel ve Talcott Parsons'la girmiştir. Türkiye'de ise ilk akla gelenler; Hilmi Ziya Ülken, Erol Güngör ve Çiğdem Kağıtçıbaşı'dır (Şahin, M. 2022:9). Değerlerin bireysel yönü bulursa da kapsamlı etkinliklerini toplumsal yönleri sağlar. Çünkü

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

değerlerin en iyi yansıma biçimleri olan tutum ve davranışlar, toplumsal şartlarda kendisini gösterir (Aksan, G. 2016:431; akt., Aydın 2003: 122). “Zira bir toplumun yapısında belirleyici olan sosyal değerler, bireyler üzerinde baskı yaparak bu değerlere uyulmasını da sağlamaktadır. Bu bağlamda değerler davranış örüntülerinin normları veya standartları olarak karşımıza çıkar ve toplumda sosyal kontrol mekanizmaları olma gibi önemli bir işlevi yerine getirir” (Aksan, G. 2016:431). “Değerleri toplumsal dünyanın araştırılması dışında tutmak olanaksızdır, bunu istemek de yersizdir. Çünkü değeri saf dışı bırakmak demek, insanların karşılaştıkları sorunlarında onlara cevap veremeyen, yardım etmeyen, tutkusuz, insanca olmayan bir sosyoloji üretecektir” (Topçuoğlu A. & Aksan, G. 2019:2246; akt., Ritzer, 2011, s.46.). (Simmel, G. 2014, s.23, 24); değerler ve gerçeklik arasında doğrudan ilişki kurarak, onları kavramlarımızın kendileri aracılığı ile dünya imajları haline geldiği karşılıklı bağımsız kategoriler olarak değerlendirmektedir (Topçuoğlu A. & Aksan, G. 2019:2246).

Araştırmanın Metodolojisi

Bu çalışmada toplumsal araştırma yöntemlerinden olan nitel yöntem kullanılması uygun görülmüştür. “Nitel araştırmayı, “gözlem, görüşme ve döküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlamak mümkündür.” (Karataş, Z. 2015:63; akt., Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39). Neuman’a göre (2022: 307) nitel araştırma, bireylerin olaylara ve olgulara dönük öznel bakış açılarını keşfetmeyi hedefleyen bilgi yollarından birisidir. Nitel araştırmada amaç, incelenen sosyal gerçekliğin içinde var olan gizli bilgiyi gün yüzüne çıkarmaktır. Bundan hareketle, ele aldığı problemi kendi bağlamında, yorumlayıcı bir yaklaşım ile inceler. Olay ve olguları yorumlarken insanların onlara atfettiği anlamlara odaklanır. Bu çalışma da, nitel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Bu araştırma, nitel araştırma aşamalarına göre yapılmıştır. Öncelikle bir konu belirlenmiştir ve daha sonra araştırma tasarımı yapılmıştır. Bir sonraki aşamada veriler toplanarak, toplanan verilerin analizi yapılmıştır ve en son veriler yorumlanıp bulgular ve sonuca ulaşılmıştır (Neuman, 2022). Bu araştırmanın desenini, nitel araştırma desenlerinden olan fenomenolojik yaklaşım oluşturur. “Fenomenolojik yaklaşım; deneyimlerin ve algıların bilinç tarafından meydana getirildiğini ileri sürer, ayrıca bilginin nasıl ve hangi süreçler içerisinde oluştuğunu araştırır.” (Böke, 2011: 20).

Bu çalışmanın verileri, yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan bir nitel görüşme formu hazırlanarak elde edilmiştir. Bu çalışmada veri toplama tekniği olarak

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

tercih edilen görüşme, araştırılan konunun bütün boyutlarını kapsayan daha çok açık uçlu soruların sorulduğu ve detaylı cevapların alınmasına imkan veren yüz yüze, birebir görüşülerek bilgiye ulaşan bir veri toplama tekniğidir. Nitel veri toplama teknikleri ile yürütülen bu araştırmada kullanılacak olan yarı yapılandırılmış görüşmeler, sahip olduğu belli düzeydeki standartlığı ve esnekliği nedeniyle yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ve anketlerdeki sınırlılığı ortadan kaldırması ve belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olması nedeniyle araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir. Yarı yapılandırılmış mülakat formu, araştırmacı tarafından oluşturularak, araştırmanın amacına yönelik sorular dikkate alınarak hazırlanmıştır. İlk olarak katılımcılara ait genel bilgileri öğrenmek için demografik sorular olan; yaş, cinsiyet, okunulan bölüm, ilişki durumu ve varsa ilişki süresi gibi sorular sorulmuştur. Görüşme formu teorik çerçeve ile uyumlu olarak hazırlanmıştır. Görüşme formu ilk olarak, pilot çalışma yapılarak test edilmiştir. Görüşmenin ilerlemesini aksatan sorular çıkarılacak, görüşme esnasında sorulmasının uygun olabileceği sorular eklenerek revize edilmiş ve sonrasında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Daha sonra bu veriler deşifre edilmiştir. Görüşmeler, gönüllülük ilkesi göz önünde bulundurularak daha önce ilişkisi olan veya şu an ilişkisine devam eden üç kadın ve üç erkek üniversite öğrencisiyle yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara araştırma ve görüşme soruları ile ilgili kısa bilgilendirme yapılmıştır ve katılımcıların gönüllü olması esası dikkate alınmıştır. Görüşmeden elde edilen bilgiler, katılımcıların izni doğrultusunda ses kayıt yöntemiyle elde edilerek ve veriler deşifre edilerek metne dönüştürülmüştür. Veriler ses kaydı ile yapılmıştır çünkü katılımcılar ile iletişimin bölünmemesi ve araştırmacının dikkatini katılımcıya verebilmesi bu çalışmada son derece önemlidir. Katılımcılara ses kaydının ve katılanların kimliklerinin gizli olduğuna ve araştırmacı dışında kimseyle paylaşılmayacağına dair onay verilmiştir. Görüşmelerde katılımcının izni doğrultusunda ses kaydı alınarak, tüm elde edilen bulgular analiz edilip değerlendirme aşamasından sonra sonuca ulaşılmıştır.

Samsun ilindeki Ondokuz Mayıs Üniversitesi öğrencileriyle gerçekleşen bu araştırmada, nitel metodoloji içindeki rastlantısal olmayan örnekleme türlerinden amaçlı örnekleme kullanılmıştır. “Amaçlı örnekleme; araştırmacının son derece özel ve ulaşılması güç bir popülasyonun olası tüm örneklerini belirlemek için geniş bir yöntemler yelpazesi kullandığı rastlantısal olmayan bir örneklemdir.” (Neuman, 2022:917). Bu çalışmada bireylerin belirlenmesinde öğrenci olmaları ve ilişki durumları etkili olmuştur. Bu araştırmada nitel veri analizi yöntemlerinden olan betimsel, sistematik ve veri analiz yöntemi kullanılması uygun görülmüştür. “Betimsel yaklaşımda amaç

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

görüşme ve gözlem sonucu elde edilen verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunulmasıdır. Veriler daha önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılır, özetlenir ve yorumlanır. Bulgular arasında neden sonuç ilişkisi kurulur ve gerekirse olgular arasında karşılaştırmalar yapılır” (Karataş, Z. 2015: 73;akt., Yıldırım ve Şimşek, 2008: 224). Araştırma, Samsun ili Ondokuz Mayıs Üniversitesi ile sınırlıdır çünkü hem maliyet hem de kişilere ulaşma ve görüşmede kolaylık sağlama açısından, görüşmelerin araştırmacının yaşadığı şehirde ve eğitim gördüğü üniversitede yapılması uygun görülmüştür. Araştırma üç erkek ve üç kadın olmak üzere altı üniversite öğrencisi ile sınırlıdır. Cinsiyete göre değer farklılıkları karşılaştırması yapılmak istendiği için, kişi sayısı her iki cinsiyet için de eşit tutulmuştur. Diğer bir sınırlılık ise, araştırmacının şu an duygusal ilişkisi olan ya da daha önce duygusal ilişki yaşamış bireylere uygulanacak olmasıdır. Çalışmada örneklem olarak ilişkisi olan ya da daha önce ilişki yaşamış öğrencilerin seçilmesinin nedeni, duygusal ilişki içerisinde olan ya da daha önce bu ilişkiyi yaşamış kişilerin ilişki sırasında yaşadıklarından, deneyimlerinden ve tecrübelerinden hareketle değer yargılarının incelenmesidir.

Katılımcılara uygulanan yüz yüze mülakat tekniğiyle derinlemesine sonuçlara ulaşılmıştır. Aynı zamanda araştırmacının güvenilirliği ve geçerliliği için her bir görüşme üst düzey hassasiyetle yapılmıştır. Son olarak elde edilen tüm bulgular analiz edilip değerlendirme aşamasından sonra sonuca ulaşılmıştır. Bu araştırma için örnek teşkil eden birkaç çalışmadan bahsedecek olursak; Özdemir ve Koruklu'nun 2011 yılında “Üniversite Öğrencilerinde Değerler Ve Mutluluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmada, üniversite öğrencilerinde değerler ile mutluluk arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırılmıştır. Araştırma grubunu 19 ile 23 yaş arasındaki 226 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Nicel yöntem kullanılarak hazırlanan bu çalışmada, katılımcıların mutluluk düzeylerini ölçmek için “Öznel Mutluluk Ölçeği”, değer yönelimlerini ölçmek için “Schwartz Değerler Ölçeği” kullanılmıştır. Katılımcılar, tesadüfî örneklem yöntemiyle belirlenirken, veri analizinde, korelasyon ve çoklu regresyon analizi kullanılarak, korelasyon sonuçlarına göre “geleneksellik” değeri dışındaki bütün değer yönelimleri mutlulukla anlamlı bir ilişki göstermiştir. Çoklu regresyon analizi sonuçları hazırlık, evrenselcilik ve iyilikseverlik değerlerinin mutluluğu yordamada en güçlü değer yönelimleri olduğunu göstermiştir. Sonuçlar değerler ve mutluluk ilişkisi ile ilgili önceki bulgular ışığında tartışılmıştır. Diğer bir örnek, Baş ve Hamarta'nın 2015 yılında hazırladığı “Üniversite Öğrencilerinde Değerler ve Yaşamın Anlamı Arasındaki İlişki” adlı çalışmasıdır. Bu çalışmada, değerlerin yaşamın anlamı üzerindeki etkisini belirleyerek ve cinsiyete göre değerler ile yaşamın anlamının farklılaşıp farklılaşmadığını belirtmek amaçlanmıştır. Araştırmacının çalışma grubu Konya İl Merkezindeki çeşitli üniversitede öğrenim gören, 589'u kız 321'i erkek olmak üzere toplam 910 üniversite öğrencisi oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında "Dilmaç ve Arıcağ Değerler Ölçeği" ve "Yaşamda Anlam Ölçeği (YAO)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde pearson korelasyon katsayısı, çoklu regresyon analizi ve

Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi (TURKSOSBİLDER) Cilt 08, Sayı 01, 2023, Sayfa -106-133

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Araştırmada, değerler ile yaşamın anlamı arasında pozitif ve negatif olmak üzere farklı düzeylerde ilişkiler bulunmaktadır ve değerlerin yaşamın anlamının önemli bir yordayıcısı olduğu sonucu çıkmıştır. Değerlerin bir kısmı cinsiyete göre değişirken, bir kısmı değişmemiştir. Buradan hareketle, yaşamın anlamının cinsiyete göre farklılaşmadığı anlaşılmıştır.

Başka bir örnek, Coşkun ve Yıldırım'ın 2009'da araştırdığı, "Üniversite Öğrencilerinin Değer Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" çalışmasıdır. Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin değer yargısı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya Adıyaman Üniversitesi öğrencisi olan 392 ile yürütülmüştür. Araştırmada, öğrencilerin değer yargı düzeyini ölçmek için, "Değerler Ölçeği" ve kişisel özellikleri belirlemek üzere "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin değer düzeylerinin oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Bunun haricinde, kız öğrencilerin değer düzeylerinin erkeklere oranla; sağlık yüksekokulu öğrencilerin değer düzeylerinin ise fen/edebiyat bölümü öğrencilerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu kısmında, katılımcılara yöneltilen soruların cevaplarında, bazı temalar oluşturulmuştur. Öncelikle katılımcıların demografik bilgileri, okudukları bölüm, ilişki durumları, devam eden ilişki süreleri, daha önce yaşadıkları en uzun ilişkiler ve görüşme sırasında elde edilen cevapların değerlere göre hiyerarşik görünümleri tablo oluşturularak ifade edilmiştir. Daha sonra katılımcıların cinsiyet bağlamında değer atıflarının karşılaştırılmasının tablosu oluşturulmuştur. Sonrasında katılımcıların ifade ettikleri değerlerin sıklığına bağlı olarak, bulgular temalandırılmıştır. Bu temalar sırasıyla; partnerlerin gelir düzeyinin ve ekonomik bağımsızlığının ilişkiye etkileri, aile ve çevrenin ilişkilerdeki rolü, aşkın gelecek planlarında belirleyiciliği ve karar verme süreçlerindeki rolü, ilişkilerde mantığın rolü, katılımcıların aşk kavramına yüklediği anlamlar ve değerlerinin hiyerarşik görünümüdür.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Bilgileri

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

	YAŞ	CİNSİYET	OKUDUĞU BÖLÜM
KK1	23	KADIN	TARİH
KK2	21	KADIN	PSİKOLOJİ
KK3	20	KADIN	SOSYOLOJİ
EK1	23	ERKEK	BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ
EK2	19	ERKEK	MİMARLIK
EK3	22	ERKEK	COĞRAFYA

Tablo 1’de üç erkek üç kadın toplam altı katılımcıya ait yaş, cinsiyet ve okudukları bölüm olmak üzere demografik bilgiler verilmiştir. Katılımcıların yaş aralığı 19-23 iken yaş ortalamaları ise 21,33’dür. Okunulan bölümler sırasıyla; Tarih (KK1), Psikoloji (KK2), Sosyoloji (KK3), Bilgisayar Mühendisliği (EK1), Mimarlık (EK2), Coğrafya (EK3)’dür.

Tablo 2: Katılımcıların İlişki Durumu

	İLİŞKİ DURUMU	DEVAM EDEN İLİŞKİ SÜRESİ	EN UZUN İLİŞKİ SÜRESİ
KK1	İLİŞKİSİ VAR	1,5 YIL	3 YIL
KK2	İLİŞKİSİ YOK	-	4 YIL
KK3	İLİŞKİSİ YOK	-	5 YIL
EK1	İLİŞKİSİ VAR	6 YIL	6 YIL (DEVAM EDEN İLİŞKİ)

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

EK2	İLİŞKİSİ YOK	-	2 YIL
EK3	İLİŞKİSİ YOK	-	2 AY

Tablo 2’de katılımcıların ilişki durumu ifade edilmektedir. Tabloya göre KK1’in devam etmekte olan bir buçuk yıllık ilişkisi varken, yaşadığı en uzun ilişki üç yıl sürmüştür. KK2’nin ilişkisi yoktur fakat geçmişte dört yıl süren bir ilişki yaşamıştır. KK3’ün de ilişkisi yoktur ve geçmişte beş yıl süren ilişki yaşamıştır. EK1’in devam etmekte olan altı yıllık bir ilişkisi vardır ve yaşadığı en uzun ilişkinin şu an yaşadığı ilişki olduğunu belirtmiştir. EK2’nin ise ilişkisi yoktur ve geçmişte en uzun ilişki deneyimi iki yıllık bir süredir. EK3’ün de ilişkisi yoktur ve geçmişteki en uzun ilişkisi iki yıl sürmüştür. Bu bilgilere göre kadın katılımcılardan yalnızca birinin ilişkisi varken diğer ikisinin ilişkisi yoktur. Aynı şekilde erkek katılımcılardan yalnızca birinin ilişkisi varken diğer ikisinin ilişkisi yoktur.

Tablo 3: Katılımcıların İfade Ettiği Değerlerin Hiyerarşik Görünümü

DEĞERLER	KATILIMCILAR	KK1	KK2	KK3	EK1	EK2	EK3	TOPLAM
Mutluluk		3	3	5	4	3	3	21
Güven		5	1	3	3	-	3	15
Önem Vermek ve Öncelik Göstermek		2	2	1	-	2	2	9
Saygı		3	1	1	1	2	-	8
Eğlence		3	-	1	2	2	-	8
Fedakarlık		1	2	-	2	2	-	7
Sevgi		3	-	-	2	1	-	6
Olgunluk ve Tecrübe		1	1	-	-	3	1	6
Sadakat		-	1	2	2	-	-	5
Özgürlük		2	-	1	1	1	-	5
Mantıklı Olmak		-	-	1	2	-	2	5
Huzur		-	-	2	-	-	2	4

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

Çaba, Emek	-	1	-	3	-	-	4
Samimiyet, Rahat Hissetmek	1	1	1	-	-	1	4
Empati	2	-	1	-	1	-	4
Kıskançlık	1	1	-	-	1	-	3
Objektif Olmak	1	-	1	-	-	-	2
Ümit ve Umut	-	-	-	1	-	1	2
Korumacılık	-	-	2	-	-	-	2
Kararlılık	1	-	-	-	-	-	1
Dürüstlük	-	-	-	-	-	1	1
Hoşgörü	-	-	-	-	1	-	1
Anlayış	-	-	-	1	-	-	1
TOPLAM	29	14	22	24	19	16	124

Tablo 3’de katılımcılarla yapılan derinlemesine görüşmeler sonucu, görüşmelerden elde edilen bulgulara göre katılımcıların ifade ettiği değerler ve bu değerlerin tekrarlanma sayıları belirtilmiştir. Tabloda katılımcılara yöneltilen sorulara karşılık verilen cevaplardaki katılımcıların sahip oldukları değerler belirtilmiştir. Örneğin KK1, üç farklı soruya “sevgi” değeri ve üç farklı soruya “saygı” değeri içeren cevaplar verirken, KK2 ve KK3 yalnızca bir soruda saygıya yönelik cevap verirken, ikisi de sevgi değeri içeren bir cevap vermemiştir. EK1 saygıya yönelik bir cevap, EK2 ise iki cevabında saygı değerini önemseydiğini belirtmiştir. EK1 sevgi değerini iki farklı sorunun cevabında verirken, EK2 yalnızca bir sorunun cevabında sevgi cevabı vermiştir. EK3’de ise herhangi bir sorunun cevabında saygı veya sevgi değerlerine rastlanmamıştır. Tabloya göre katılımcılarla yapılan görüşmelerde en çok tekrar eden, toplamda yirmi bir kez tekrarlanan değer “mutluluk” iken en çok tekrar eden ikinci değer ise “güven”dir. Mutluluk değerini bütün katılımcılar en az üç kez kullanırken, güven değerini bir katılımcı hariç (EK2), diğer bütün katılımcılar en az bir kere kullanmıştır. Hiyerarşik olarak üçüncü sırayı ise “önem vermek ve öncelik göstermek” değeri almıştır. Bir katılımcı hariç (EK2), bu değer, diğer bütün katılımcılar tarafından en az bir sefer dile getirilmiştir. Kişi bazında en çok tekrar eden değer ise eşitlik söz konusudur. KK1 “güven” değerini, KK3 ise “mutluluk” değerini beş kez dile getirmiştir. Diğer çok vurgulanan ve dört kez dile getirilen değer ise “mutluluk”

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

değeridir ve EK1 tarafından vurgulanmıştır. Tabloda da ifade edildiği gibi altı katılımcıyla yapılan görüşmelerde 23 farklı değer toplamda 124 kez dile getirilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Değer İfadelerinin Cinsiyet Bazında Değerlendirilmesi

	Kadın Katılımcılar	Erkek Katılımcılar
Atıfta Bulunulan Değer Sayıları	65	59

Tablo 4'e göre kadın katılımcıların cevaplarında değere yönelik atıflarının erkek katılımcılara oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Bu bağlamda bu yargıdan çıkarılacak sonuç; kadın üniversite öğrencilerinin erkek üniversite öğrencilerine göre değerlere daha çok önem vermeleri ve ilişkilerindeki duygu, düşünce ve davranışlarında değerleri daha çok kullanmalarındır. Coşkun ve Yıldırım (2009)'ın çalışmasında öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre değer düzeylerinin anlamlı farklılık gösterip göstermediğini ölçme sonuçlarına göre, cinsiyet değişkenine göre öğrencilerinin değer düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre; üniversitedeki kız öğrencilerin değer düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğunu söylemek mümkündür (Coşkun & Yıldırım, 2009: 320). Bu çalışma da, bu ölçüm sonuçlarını doğrular niteliktedir fakat yine de daha fazla katılımcıyla daha çok araştırmalar yapıp bu durumu test etmek ve kesin sonuçlara ulaşmak gerekir.

1) Partnerlerin Gelir Düzeyinin ve Ekonomik Bağımsızlığının İlişkilerdeki Rolü

“Ekonomi, toplumda mal ve hizmetlerin, üretimi, dağıtımı ve tüketimini etkileyen sosyal bir kurumdur.” (Bozkurt, V. 2018:312). “Ekonomik özgürlük, insanların serbestçe ekonomik faaliyetlerde bulunabilmesi, kendi kaynaklarına serbestçe yön verebilmesi imkanındır” (Tunçsiper & Biçen: 2014: 28; akt., Acar, 2010: 2). Ekonomik özgürlük ve gelir düzeyi ilişkilidir. Daha fazla bir ekonomik özgürlük kişinin gelir düzeyini de artırarak aralarında paralel bir ilişki olduğu görülür. Gelir düzeyi, maddi durum ile ilgiliyken, ekonomik bağımsızlık kişinin ekonomik yönden bir başkasına bağımlı olmaması, kendi geçimini sağlayabilmesi yani ekonomik olarak bağımsız olmasıdır.

Gelir düzeyi ve ekonomik bağımsızlık bağlamında katılımcılara iki farklı soru sorulmuştur. Bu sorulardan ilki “Partnerinizin gelir düzeyi ona olan hislerinizi

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

etkiler mi? Örneklerle açıklayınız” olan katılımcıların duygularına yönelik bir sorudur. Diğer soru ise; “Partnerinizin ekonomik bağımsızlığı ilişkinizi ne ölçüde etkiler? Örneklerle açıklayınız” olan, katılımcıların düşüncelerine yönelik bir sorudur. Katılımcıların verdikleri cevaplara bakacak olursak; KK1 bu sorulardan birine “Ekonomik bir bağımsızlığı olmasını isterim ve bu bağımsızlık hem ilişkimizi hem ona yönelik duygularımı iyi yönde etkiler. Sadece onun ekonomik bağımsızlığı olarak düşünmek istemiyorum ikimiz de ekonomik bağımsızlığa sahip olduğumuzda, yapmak istediğimiz şeyleri, almak istediklerimizi daha kolay elde edebiliriz. Birinin ekonomik anlamda başka birine bağımlı olmasından hoşlanmam. Bu sebeple onun ekonomik bağımsızlığının olması ilgimi çeker ve duygularımı olumlu yönde etkiler. Ekonomik bağımsızlığını eline almazsa ileride bunun çok büyük sorunlara yol

açabileceğini düşünüyorum. Günümüzde ekonomi hayatın her alanını etkiliyor. Sağlık olsun, eğitim olsun, temel ihtiyaçlar olsun her alanda para karşımıza çıkıyor ve bu yüzden ekonomik bağımsızlığımızı ele almadığımız sürece bu alanlarda karşılaştığımız sorunların maalesef ki ilişkimizi etkileyeceğini düşünüyorum.” cevabını vermiştir. KK2 ise; “Etkiler. Maddi durumu etkilemese bile ekonomik bağımsızlığı etkiler çünkü kadın da olsa erkek de olsa çalışmanın gücüne, bir insanın kendi ayaklarının üzerinde durabilmesi gerektiğine inanıyorum. Bu çok maaşı olan yerlerde ya da büyük işlerde çalışması anlamına gelmiyor. Çalışıp kendi parasını kazansın, belli bir statüsü olsun ve kimseye ekonomik anlamda bağımlı olmasın bu bana yeter. Ekonomik bağımsızlığın olmadığı yerde hislerim etkilenir. Karşımdaki insana karşı bakış açım değişir.” Şeklinde cevaplamıştır. KK3 ise diğer iki kadın katılımcıdan farklı olarak bu sorulara şu şekilde cevap vermiştir: “Çok büyük oranda etkilemez. Şu an bir ilişkim yok ama ilişkiye başlayacak olsam illaki maddi durumuna, gelir düzeyine bakarım tabii ki ama ilk baktığım etken bu değil. Sevgi olduktan sonra bu beni çok ilgilendirmez açıkçası. Ters durumda hiçbir şey hissetmediğim bir insanın da maddi durumu çok iyiye ona karşı düşüncelerim değişmez. İlk önce bir şeyler hissetmem, karşımdaki kişiyi tanımam, karakterini anlamam gerekir. Kısacası şöyle söyleyebilirim gelir düzeyi ilk etapta baktığım özelliklerden değil. Eğer kişiyi tamamen tanıyıp ciddi bir yola girersem ilerleyen zamanlarda bakacağım etkenlerden bir tanesi olur.”

EK1 ise bu sorulara şekilde cevap vermiştir: “Beni asla alakadar etmez. Ne kadar kazanırsa kazansın benim ona bakış açım hiçbir zaman değişmez. Benim için önemli olmamasının nedeni ben bir insanı sevdiysem onunla birlikte bir şeyler yapmaya ve başarmaya çalışırım. İsteddiği işte çalışabilir istediği maaşı alabilir çok

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

sorun değil.” EK2 ise, “Etkilemez. Benim için önemli değil. Bir gün benim param olmaz bir gün onun önemli olan para pul değil aramızdaki sevginin bitmemesi. Gelir düzeyim benim de kötü olabilir fakat karşımdaki insanın bu konuda hislerinin değişmesi bana kendimi çok kötü hissettirir. Karşımdaki insan için de bunun hayati önem taşımasını ve ilişkimizi etkilemesini beklemem.” EK3 ise, “Ekonomik bağımsızlığı olsa tabii ki kendi hayatı için çok iyi olur ama ilişkimizi çok etkileyeceğini düşünmüyorum. Maddi geliri şu an çok iyidir, daha sonra kötü olur hayatta hiçbir şeyin garantisi yok. Bu sebeple bu durum benim hislerimi, düşüncelerimi ve hareketlerimi hiçbir şekilde değiştirmez.” Cevabını vermiştir.

Sonuç olarak gelir düzeyi ve ekonomik bağımsızlık konusunda, katılımcıların görüş ayrılıkları olduğu, kişiden kişiye bu durumun değiştiği ve farklılık gösterdiği söylenebilir. KK1 ve KK2 ekonomik bağımsızlığın çok önemli ve ilişkilerini etkileyecek düzeyde olduğunu söylerken; KK3’e göre kısmen önemli olan bu durumun, EK1, EK2 ve EK3 ilişkilerini ve hislerini etkilemeyeceklerini söylemişlerdir. Ayrıca katılımcıların bu konuya atfettikleri anlam ve değerler de farklıdır. Mesela KK2’nin bu konuyu çaba ve emek değerleriyle bağdaştırırken, EK2 ise bu konuda empati değerinin önemini vurgulamıştır. Görüşülen katılımcılar doğrultusunda, partnerlerin gelir düzeyi ve ekonomik bağımsızlığının ilişkilerdeki rolü hususunda bir kaniya varılması gerekirse; kadınlar için bu konunun önem arz ettiği ve ilişkide büyük rolü olduğu söylenirken, erkek katılımcılar için ise çok büyük bir rolü olmadığı söylenebilir.

2) Aile ve Çevrenin İlişkilerdeki Rolü

“Aile, kan, evlilik ve evlat edinme yoluyla ilişki halinde olan ve genellikle ortak bir mekanı paylaşan toplumsal birimdir” (Bozkurt, V. 2018:270). “Aile, kan, cinsel ilişki ya da yasal bağlarla birbirine bağlı olan insanlardan oluşmuş, mahrem ilişkilerle örülü bir gruptur. Aile, zaman içinde ayakta kalmayı başarmış, çok esnek bir toplumsal birimdir” (Marshall, G. 1999:7). “Çevre ise, bir ferdin veya bir zümrenin biyolojik, sosyal veya kültüre ait hayatına tesir eden faktörlerin bütünüdür. Coğrafi veya fiziki çevrenin yanında, insan tarafından değiştirilmiş olsun veya olmasın, toplum ve kültür çevresi vardır. Ferde göre zümre ve onun uygarlığı bir çevre teşkil eder, ve zümreye göre bunlar, bu çevreyi kuran civar zümreler ve uygarlıklardır.” (Ülken, H. 1969: 64) Ülken’e göre “Toplum Çevresi” ise; bir toplum organizasyonunun kurucu unsurları bütünüdür ki, onlar kendisini terkip eden insanlara etki yaparlar ve onlara bir kişilik modeli verirler (Ülken, H. 1969:64).

Katılımcılara aile ve çevrenin ilişkilerindeki rolü hakkında iki soru sorulmuştur ve verecekleri cevaptan bu konudaki değerlerinin anlaşılması

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

amaçlanmıştır. Bu sorulardan ilki “Partnerinize yönelik hislerinizde ailenizin ve çevrenizin rolü olduğunu düşünüyor musunuz? Örneklerle açıklayınız.” Sorusudur ve duyguya yöneliktir. İkincisi ise, “İlişkilerinizdeki davranışlarınızda ailenizin ve çevrenizin nasıl bir rolü olduğunu düşünüyorsunuz? Örneklerle açıklayınız.” Sorusu olan düşünceye yönelik bir sorudur. Katılımcıların bu sorulara verdiği cevaplara bakacak olursak; KK1: “Birini sevdikten sonra çevredeki etkenler pek önemli olmuyor, çevreye gözüm kapanyor. Hislerimde arkadaş çevrem de bir etkisi olamaz. Ben kararı verdikten ve ilişkiyi devam ettirmek istedikten sonra herkesi karşıma alabilirim. Yalnızca erkek arkadaşım da o kararlılığı ve ciddiyeti görmem gerekir. Etrafımızdakilerin çok aktif bir rolü olduğunu düşünmüyorum.” Cevabını vermiştir. KK2 ise bu sorulara ; “Dört yıllık ilişkiyi aileme anlattığımda, ona karşı bir güven duyguları oluşmuştu ve erkek arkadaşım ile en ufak tartışmamızda ilişki hakkında yorum yapıyorlardı. Bu durum hislerimi etkiliyordu. Haklı olduğum bir tartışmayı aileme paylaştığım zaman beni hatalı bulduklarında ben haklı olduğum konudan bile ödün vermeye başladım. Aileme kulak verip acaba onlar mı haklı diye düşündüm. Bu durum davranışlarımı da etkiledi.” Şeklinde cevap verirken, KK3 ise şu cevabı vermiştir: “Bir ilişki yaşarken karşımadaki kişiye duygularımızla hareket ettiğimiz için bazen doğru değerlendirmeler yapamayabiliyoruz. Bu sebeple dışarıdan bakan bir göz olarak tabii ki onların fikirlerini dikkate alıyorum. Arkadaşlarım, ailem, ilişkiyi çok yakından bilen insanların fikirleri, görüşleri ve ortak paydada buluşmaları üzerine ilişkimizi sonlandırabilirim daha önce yaptım. Bu açıdan çevremdekilerin görüşleri beni etkiliyor ve göremediklerimi görmemi sağlıyor.”

EK1; “Kız arkadaşım karşı hislerimde ailemdeki ve çevremdeki insanların herhangi bir rolü yok. Onunla benim aramda olan bir ilişki. Onların söyledikleri şeylerin benim için bir kıymeti yok, önemli olan benim ne düşündüğüm. Ben ilişki hakkında olumsuz şeyleri duymak istemem. İnsanların söyledikleri şeyler sevgilimi çok tanımadıkları içindir ve bunu dikkate almam. Kendi hislerim ve düşüncelerime göre hareket ederim.” Cevabını verirken, EK2 ise, “Hislerimde ailem ve çevremdekilerin rolü olduğunu düşünmüyorum. Bir kız sevdiğimden sonra herkese karşı tavrum belli olur. Kimse o fikri değiştiremez. Ben ilişkiyi kendim yaşarım. Çevrem tepkilerini dikkate almam. Ailem için de aynı şey geçerli.” Cevabını vermiştir. EK3’ün ise cevabı şu şekildedir: “Bir rolü olduğunu düşünmüyorum. İki kişinin ilişkisine kimse karışmamalı. Karışırsa da davranışlarım değişmez. Benim kararlarım saygı duyarlar genelde. İlişkilerime kimseyi karıştırmama taraftarım. Bu aşk ilişkilerimde de böyle arkadaşlık ilişkilerimde de. İki olgun insan varsa sorunlarını ve problemlerini kendi arasında çözebilir başkalarının karışmasını doğru bulmuyorum.”

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

cevaplarını vermişlerdir.

Katılımcıların cevaplarından hareketle, ilişkilerde aile ve çevre faktörünün rolünde kişiler arası farklılıklar oluştuğunu ve bu konudan çıkan değer yargılarının da farklı olduğunu görmekteyiz. KK2 ve KK3 hariç diğer bütün katılımcıların ilişkilerinde ailesinin ve çevresinin, hislerini ve davranışlarını etkilemede herhangi bir rolü olmadığı görülmektedir. Bu cevaplardan çıkan değerlere örnek verecek olursak; EK2 özgürlükçü bir yapısı olduğunu ve insanların ilişkisine karışmasından hoşlanmadığını, çevresinden saygı ve hoşgörü beklediğini belirterek, onun için özgürlüğün, saygının ve hoşgörünün önemli değerler olduğunu vurgulamaktadır.

3) İlişkilerin Gelecek Planlarında Belirleyiciliği Ve Karar Verme Sürecindeki Rolü

Katılımcılara, ilişkilerinin gelecek planlarında ne ölçüde belirleyici olduğu ve karar verme süreçlerindeki rolü iki farklı soruyla sorulmuştur. Bunlardan ilki; *“Hisleriniz gelecek planlarınızda ne ölçüde belirleyicidir? Örneklerle açıklayınız.”* Olan, duyguya yönelik bir sorudur. İkincisi ise, *“Karar verme süreçlerinizde aşkın rolünü örneklerle açıklar mısınız?”* olan, düşünceye yönelik bir sorudur. Katılımcıların bu sorulara verdikleri cevaplara bakacak olursak, KK1; *“Gelecek planlarımda hislerim tamamen belirleyicidir. Yoğun duygular hissettiğim biriyle evliliğe kadar gidebilirim ve şu an o duyguları hissediyorum bu yüzden gelecek planlarımı da karşımdaki insana göre yapıyorum. Mesela yurtdışına gitme gibi bir düşüncem vardı fakat erkek arkadaşım Türkiye’de olduğu için gitmeyi düşünmüyorum. Belki ilerleyen zamanlarda birlikte gideriz diye bu düşüncemi erteledim. Yani hayatımın en kolay kararlarında da en belirleyici kararlarında da erkek arkadaşımı düşünerek hareket ediyorum ve ondan da bunu bekliyorum.”* Cevabını vermiştir. KK2 ise; *“Çok büyük ölçüde belirleyicidir. Çünkü ben çok fazla mantık ilişkisi kuramıyorum genellikle duygu ağırlıklıyım. Hislerim benim için çok önemlidir ve gelecek planlarımı da çok büyük ölçüde etkiler. Kendi duygularım da onun duyguları da benim kararlarımı etkiler. En son ilişkimde de karşımdaki insana körü körüne bağlanmışım. Yaşamadım ama çok ciddi bir karar alıyorsa onun söylediği bir söz beni fazlasıyla etkilerdi.”* Cevabını verirken, KK3; *“Hislerim gelecek planlarımı etkilemez çünkü ona duyduğum his ayrı yerde, gelecek planlarım ayrı bir yerededir. Özgürlükçü bir yapıya sahip olduğum için kendi hayatım ve kariyerim hakkında olan fikirlerime çevremdeki insanları, buna ilişkim de dahil karıştırmamayı tercih ediyorum. Ne kadar sevsem de mantığıma uyana göre hareket*

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

ederim.” Cevabını vermiştir.

EK1'in bu soruya verdiği cevap; *“Bu durum konudan konuya değişir. Kız arkadaşım fikir sunabilir, mesela bir şeyi yapma der ben o konuda ortak yolu bulup iki tarafı da mutlu etmeye çalışırım, kendimden ödün veririm fedakarlık yaparım. Mesela İngiltere'ye gitmek istiyordum ve vize çıkarmak için çok uğraştım. Kız arkadaşım Türkiye'de kalmamı istedi, bunun daha mantıklı olacağını hislerine dayanarak söyledi. Bende orta yolu bulup hem onun hem de benim mutlu olacağımız yolları aradım. Gitmeme sebepim tamamen kız arkadaşım değil başka sebepler de oldu. Ama tabii ki karşımdaki kişiyle evlenmeyi düşündüğüm için gelecek planlarımı ona odaklı da yapmaya çalışıyorum.”* Şeklindeyken, EK2'nin cevabı ise; *“Hislerim belirleyicidir. Sevdikten sonra onun için veya onunla geleceğe yönelik planlar yapabilirim. Karar verme süreçlerimi de etkiler. Sevdiğim kişi için üniversite tercihlerimi başka şehre yapabilirdim çünkü o başka şehirde okuyor. Ama ayrıldık ve buna gerek kalmadı. İlişkide çok fedakar bir yapım olduğunu düşünüyorum. Onun için dünyada yapamayacağım şey çok azdır.”* EK3 ise şu şekilde cevaplamıştır: *“Ben gelecek planlarımda hislerimle değil mantığımla hareket etme taraftarıyım. Duygularıyla hareket ettiğim bazı zamanlar da olabilir tabii ki ama önceki ilişkilerimden yaşadığım tecrübelerle dayanarak duygularıyla hareket etmeyi tercih etmiyorum. Hislerim değil de mantığıma uyan bir şey varsa onlar gelecek planlarımı etkiler.”*

Bu cevaplardan hareketle, katılımcıların gelecek planlarındaki belirleyiciliği ve karar verme süreçlerinde ilişkilerinin rolünde de verdikleri cevaplarda farklılıklar olduğu görülmüştür. Dört katılımcı (KK1, KK2, EK1, EK2) ilişkisinin karar vermede belirleyici bir etken olduğunu söylerken, iki katılımcı (KK3, EK3) mantığıyla hareket ettiğini söylemiştir. Burada en çok öne çıkan değerlerin ise, mantık, sevgi, fedakarlık, anlayış ve özgürlük olduğu görülmüştür.

4) İlişkilerde Mantığın Rolü

İlişkilerde mantığın rolünü öğrenmek amacıyla katılımcılara mantıkla ilgili davranışa yönelik olmak üzere bir soru sorulmuştur. Bu soru; *“Aşk ilişkilerinizde mantık ne ölçüde belirleyicidir? Örneklere açıklayınız”*dır. Bu sorudan hareketle katılımcıların ilişkilerinde mantığına göre mi yoksa hislerine göre mi hareket ettiği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu soruya katılımcıların cevapları sırasıyla; KK1; *“Ben duygularıma göre hareket ediyorum. Ben aşık olduğum zaman mantık pek ön planda olmuyor. Tabii bazen mantığımin devreye girdiği de oluyor. Fakat genel olarak duygularıyla hareket ettiğimi ve yoğun duygular beslediğimde mantığımin*

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

devre dışı kaldığını söyleyebilirim.” KK2; “Çok az belirleyici çünkü mantıkla hareket eden bir insan değilim. Ben aşık olduğum zaman gözüme gerçekten bir perde iniyor ve mantıklı olan hiçbir şeyi gözüm görmüyor. Ama yeni bir ilişkim olsa da ben yine aynı şeyleri yaparım. Duygular mantıktan çok daha önde benim için.” KK3; “Benim ilişkilerimde mantık neredeyse %100 etkilidir diyebilirim. Bu aslında beni biraz yıpratıyor. Sürekli beynimi, mantığımı dinlemek, kullanmak, duygularıma yer açmamak, akışına bırakmamak, hep bir yönetme halinde olmak, bir olayın önünü ve arkasını hep düşünmek ve düşünerek hareket etmek beni bazen yorabiliyor.

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

EK1; “İlişkim konusunda genelde duygularıma göre hareket ederim. Bence ilişkide fedakarlık çok önemli. Söz konusu kız arkadaşımın mutluluğuyrsa çok mantıklı kararlar almam, orada hislerimi kullanırım. Ama konu benimle ilgiliyse kesinlikle mantığım çalışır.” EK2; “Çok sevdikten sonra mantık devre dışı kalıyor bence. Duygular her zaman daha ağır basıyor. Benim ilişkimde öyleydi mesela. Mantığıma göre hareket etmezdim. Bana o an ne doğru geliyorsa onu yapardım ve bunun sonucunda üzülmezdim. Bilmiyorum belki ilerleyen yaşlarda mantık evliliği yaparım ama şu anlık mantığım çok belirleyici değil.” EK3; “Önceliğim mantık. Duygularımla hareket etmemeye çalışırım. Elimden geldiğince mantığımı kullanırım. Eskiden duygularım daha ön plandaydı ama yaşadığım tecrübelerden hareketle ve olgunlaştıkça artık mantığım ön planda olmaya başladı.”

Bu cevaplardan hareketle bazı katılımcıların ilişkilerinde mantığını ön planda tuttuğunu (KK3,EK3) bazılarının ise hislerinin peşinden gittiklerini görmekteyiz. (KK1, KK2, EK1,EK2) Bu cevaplardan ortaya çıkan başlıca değerler ise; sevgi, fedakarlık, emek ve güven değerleridir.

5) Katılımcıların Partnerlerinden Beklentileri ve Değerlerin Hiyerarşik Görünümü

Bu bölüm, bu çalışmada ele alınan ve en sık adı geçen; mutluluk, güven, önem-öncelik ve değer vermek, saygı, eğlence, fedakarlık, sevgi, olgunluk ve tecrübe, sadakat, özgürlük değerlerinden hareketle on kategoriye ayrılmıştır. Bu sıralama yapılırken Tablo 3’de belirtilen değerlerin hiyerarşik görünümüne bağlı kalınırken, tabloda adı geçmesine rağmen daha az kullanılan değerlere bu bölümde yer verilmemiştir. En sık adı geçen ve daha fazla katılımcı tarafından kullanılan değerler dikkate alınmıştır ve on altı başlık halinde incelenecektir. Buradaki amaç, diğer değerlere oranla daha sık adı geçen değerlerden katılımcıların ortak toplumsal değerlerini çıkarmaktır.

Mutluluk

Mutluluk değeri katılımcılar tarafından en az üç kez dile getirilmekle beraber, en çok bahsedilen ve ön plana çıkan değer olmuştur. Toplamda yirmi bir kez dile getirilen bu değerden, KK1, KK2, EK2 ve EK3 bu değerden üç kez bahsederken, EK1 dört, KK3 ise beş kez bahsetmiştir. KK1; “Moralim bozuk olduğunda ona anlatıp mutlu oluyorum, onun söylediklerini dinlemek, olaylara onun açısından bakmak ve uzakta da olsa yanımda olduğunu bilmek beni mutlu ediyor.”, “Erkek

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

arkadaşım daha mutlu biri olmamı sağladı.” açıklamasında bulunarak mutluluk değerinin onun hayatındaki öneminden bahsetmiştir. KK2; “Aşk benim için; beni mutlu etmesi, güven duyması, sadakat göstermesi, bu tarz duygulardır.” Diyerek aşka mutlu olmak değerini atfetmiştir. EK1; *“Hayatımdaki insanın mutlu etmesi gerekmiyor üzüntüye de varım. Zaten ben onu mutlu ediyorum ve onu mutlu edince kendim de mutlu oluyorum.”* Diyerek mutluluğun önemini vurgulamıştır. EK3; *“Aşık olursam hayatımda bir amacım olduğunu hatırlar ve daha mutlu olabilirim. Daha huzurlu hissedebilirim.”* Açıklamasında bulunarak aşkın hayatında yol açacağı değişikliklerden birinin de mutluluk olacağını söylemiştir. Bu örneklerden hareketle, “mutluluk” değerinin ve mutluluğa yüklediği anlamların, katılımcıların hayatlarında ve ilişkilerinde çok büyük bir rol oynadığı görülmektedir.

Güven

“Güven” değeri bir katılımcı hariç (EK2), diğer katılımcılar tarafından sıklıkla bahsedilen bir değer olmuştur. KK1 tarafından beş kez dile getirilirken, KK3, EK1, EK3 tarafından üçer kez, KK2 tarafından ise bir kez dile getirilirken bu değere toplamda on beş kez atıf yapılmıştır. Katılımcılar “güven” değerine şu atıflarda bulunmuştur: EK1; *“Öncelikle güven ve sevgi hissini daha yoğun yaşıyorum. Güven duygum çok yoğun olduğu için kıskançlık hissim yok. Çünkü kız arkadaşım çok güveniyorum.”* “Aşık oldum ya da çok seviyorum diye kıskanmam, çok kıskanırsam güvenim ve sevgim azalır.” “Aşk, güveni ve sadakati ifade eder.” EK3; *“Güven benim için çok önemli, hepsinden önce hayatıma alacağım insana güvenmem gerekir. Güven olmazsa bence ilişki yaşanmaz.”* “Güven olduğu sürece mutlu bir ilişki yaşayacağımı düşünüyorum.” KK1; *“Güven duygusu önemli diye düşünüyorum. Uzak mesafe ilişkisi yaşıyorum. Güven duymasam birlikteliğimi sürdüremem. O yüzden erkek arkadaşım her konuda güven duyduğum için rahat bir şekilde ilişkiye devam ediyorum.”* “Bir ilişkide güven olmazsa o ilişki fazla yürümez.” KK1’e Güven sizin için nedir? diye sorulduğunda ise şu cevabı vermiştir: *“Benim olmadığım yerlerde benim istemeyeceğim hareketleri yapmadığını biliyorsam bu benim için güvendir.”* “Daha önce çoğu kişiye güvenim yoktu. Bu sadece erkeklere değil kız arkadaşlarıma ve geçmişte yaşadığım şeylerden dolayı aile bireylerime karşı bile güvenim yoktu. İnsanlara karşı güven duygumun oluşmasını sağladı yani o hayatıma girdikten sonra insanlara biraz daha güveniyor olabilirim.” Bu sözlerden hareketle “güven” değerinin ilişkileri oluşturma ve devamlılık sürdürme açısından hayati önem taşıdığını, bir ilişkide en önemli değerlerden biri olduğunu ve katılımcılar için mutluluktan sonra en çok sözü edilen değer olduğu görülmektedir. Sonuç olarak bireylerin partnerlerinden beklentileri arasında güven değerinin olduğu ortaya

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

çıkılmaktadır.

Önem Vermek ve Öncelik Göstermek

Önem vermek ve öncelik göstermek kavramları birbirine eş değerler olarak değerlendirildiği için bir arada ele alınmıştır ve bu değerlerden toplamda dokuz kez bahsedildiği görülmüştür. KK1, KK2, EK2, EK3 ikişer kez bahsederken, KK3 yalnızca bir kez üzerinde durmuştur. EK1 ise ifadelerinde bu değerlerden hiç bahsetmemiştir. KK1; *“Beni dinlediğini ve bana değer verdiğini hissediyorum.”*, *“Şu anki ilişkimde bana değer veren biri var ve bu güveni iliklerime kadar hissediyorum.”* Gibi ifadelerde bulunurken, KK3; *“Aşk benim için; beni mutlu etmesi, güven duyması, kararlarımın önem vermesi, bana değer vermesi, beni benden çok düşünmesidir.* ifadelerine yer vermiştir. EK2; *“Sevgilimin bana öncelik vermesini ve hayatının merkezine koymasını isterim çünkü ben ilişkilerimde hep öyle yapıyorum.”* *“Hayatımdaki insana önem veririm ve hayatımın merkezine alırım. Odak noktam o olur.”* Cümlelerini kurmuştur. EK3 ise; *“Değer görmek ve değer vermek insanı iyi hissettiriyor.”* *“İlişki yaşamam için sevildiğimi, öncelikli ve değerli olduğumu hissetmem gerekiyor.”* Diyerek önem vermenin ve öncelik göstermenin onun için ne kadar değerli olduğundan bahsetmiştir. Bu ifadelerden hareketle, katılımcıların hayatındaki ya da hayatına girecek insandan önem vermek ve öncelik göstermek değerlerinin beklentileri arasında olduğu ve bu değerlere çok önem verdikleri görülmüştür.

Saygı

“Saygı” değeri bir katılımcı (EK3) hariç diğer bütün katılımcılar tarafından dile getirilen bir değerdir. En çok KK1 tarafın üç kez dile getirilmiştir, EK2 ifadelerinde “saygı” değerine iki kez yer vermiştir. Geriye kalan katılımcılar ise birer kez saygının ilişkilerdeki ve hayatlarındaki öneminden bahsetmiştir. Katılımcılar saygının önemini şu sözlerle dile getirmiştir: EK1: *“Saygı çok önemli. Birbirimize saygımızı kaybetmememiz gerekir. Kız arkadaşımın benimle kesinlikle saygı çerçevesi içerisinde konuşması gerek. Ben saygıya çok önem verdiğim için onun da önem vermesini isterim.”* EK2: *“Çevremden saygı ve hoşgörü beklerim. Benim kararlarımın ve hayatımdaki kişiye saygı duymaları gerekir.”* KK1: *“İlişkimde sevgi ve saygı duygusunu çok yoğun yaşadığım için ve bu karşılıklı olduğu için ilişkim 1,5 yıldır devam ediyor.”* KK3: *“Güven, sadakat, saygınlık, saygı, tutku, duygusallık duygularımı çok yoğun yaşıyorum.”* Saygıya, ilişkilerde karşıdaki insandan beklenen bir değer olarak rastlamakla birlikte, ilişki yaşarken partnerlere çevresindeki insanların göstermesi gereken bir değer olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan saygının da bundan önce bahsedilen değerler kadar önemli olduğu ve sıklıkla dile

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

getirildiği görülmüştür. Bu bağlamda katılımcıların partnerlerinden beklentilerinden birinin de saygı değeri olduğu karşımıza çıkmaktadır.

Eğlence

Eğlence değerine iki katılımcı hariç (KK2, EK3), diğer bütün katılımcılar cevaplarında yer vermiştir. Eğlencenin ilişkideki öneminden bahsederken şu cümleleri kullanmışlardır: EK1: *“Sevgilimle vakit geçirmek, eğlenmek beni mutlu ediyor.”* KK1: *“Biriyle eğlenebiliyorsam mutluyumdur ve partnerimle eğlenebiliyorum.”* *“Aşk benim için birlikte eğlenmeyi ifade ediyor. Eğlenmediğim, konuşmadığım biriyle asla birlikte olmam.”* *“Aramızda bir arkadaşlık ilişkisi de var ve bence ilişkilerde ilk bunun olması gerekiyor. Birlikte çok eğleniyoruz, ilişkimizi durgun yaşamıyoruz.”* EK2: *“Birlikte en ufak şeyde bile eğlenebildiğimiz ve para gibi şeylere çok takılmadığımız sürece bunlar çok da önemli değil.”* *“Birlikte güzel vakit geçirmeyi severim, güzel aktiviteler yapmayı severim, sohbet etmek hoşuma gider. Eğlenceli oyunlar oynamayı ve mutlu olmayı severim.”* Katılımcıların görüşlerinden hareketle bir değer olarak eğlence incelenecek olursa, EK1 ve KK1, eğlenmenin beraberinde mutluluğun da geldiğini, EK2, en ufak şeyde bile eğlenmenin paradan daha değerli olduğunu söylemiştir. Bu bağlamda eğlencenin ilişkilerde önem verildiği bir değer olduğu karşımıza çıkmaktadır.

Fedakarlık

“Fedakarlık” değeri iki katılımcı hariç (EK3, KK3) diğer bütün katılımcılar tarafından çok önemsenmektedir ve KK1 bir kez dile getirirken geriye kalan katılımcılar fedakarlıktan iki kez söz etmişlerdir. EK2 *“Karşımdaki insandan fedakarlık bekliyorum. Aşk fedakarlık ister.”* KK1: *“Aşk fedakarlıktır, güvendir, yeri geldiğinde kendinden ödün vermektir. Kişiler bence hayatlarından hatta yeri geldiğinde kendilerinden fedakarlık etmeli ve ödün vermeli diye düşünüyorum. Karşılıklı fedakarlığın olmadığı bir ilişkinin yürüyeceğini düşünmüyorum.”* İfadelerini vermişlerdir. Bu örneklerden hareketle, katılımcıların karşısındaki insanlardan beklentilerinden biri de “fedakarlık” değeridir. Ayrıca KK1 ifadelerinde, fedakarlığın karşılıklı çok önemli olduğunu ve eğer fedakarlık olmazsa ilişkinin yürümeyeceğini söylemiştir. Bu açıdan bakıldığında fedakarlık değerinin de ilişkiler için çok önemli bir yerde olduğu ve partnerlerinden beklentilerinden biri olduğu görülmüştür.

Sevgi

“Sevgi” değerini inceleyecek olursak, üniversite öğrencilerinin aşka ilişkin

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

tutumlarında ve ilişkilere bakış açılarında sevginin de önemli bir rolü olduğunu görmekteyiz. Üç katılımcı (KK1, EK1, EK2) en az bir kere sevgi değerinden söz ederken, diğer üç katılımcı ifadelerinde sevgiye yer vermemiştir. EK1: *“Aşk benim için sevgiyi ve bağlılığı ifade eder. Sevgi sizin için nedir? diye sorulduğunda EK1: Sevgi benim için önce dış görünüş olarak beğenilmesi daha sonra tanidikça huylarımı sevmek.”* cevabını verirken, KK1: *“Erkek arkadaşımı çok sevdiğim için ciddi düşünüyorum zaten çok sevmediğin biriyle bence ciddi düşünemezsin, ortada bir sevgi ve aşk varsa ciddi düşünülür.”* *“Eğer ilişkide karşılıklı sevgi varsa bu da insanı çok mutlu ediyor ve hayatının tümünü etkiliyor.”* İfadelerinde bulunmuştur. Katılımcıların ifadelerinde sevginin ilişkileri oluşturmada ve yürütmede önemli bir değer olduğu görülmüştür.

Olgunluk ve Tecrübe

Olgunluk ve tecrübe de bir değer olarak ele alındığı zaman, dört katılımcı (KK1, KK2, EK2, EK3) cevaplarının en az bir yerinde bu değerlerden söz ederken, diğer iki katılımcının ifadelerinde bu değerlere rastlanmamıştır. EK2: *“Her yaşadığım ilişki bir tecrübe oldu ve ben de bu tecrübelerimden ders aldığımı düşünüyorum.”* *“Geçmişimde yaşadığım kötü biten ilişkilere takılmıyorum çünkü çok takılıysaydım şu an bugünde olmazdım. Hepsine birer tecrübe gözüyle bakıyorum ve bana kattıkları olumlu şeylere odaklanmaya çalışıyorum.”* KK1: *“Bana göre yaşanan ve tecrübe edilen her şey akılda daha kalıcıdır ve tekrarlanmaz. Bu yüzden çevremın kararlarıyla davranışta bulunmak yerine tecrübe ederek öğrenmek isterim.”* Cevapları verilmiştir. Bu cevaplardan da hareketle olgunluk ve tecrübe iki şekilde ele alınmıştır. Birincisi, geçmişte yaşanan ilişkiler kötü bir deneyim olarak değil de, bireylere olgunluk ve tecrübe kattığı düşünüldüğünde, yeni ilişkilerde bu tecrübelerin davranışları şekillendirmede yardımcı olacağı düşünülmektedir. Yani geçmişteki ilişkilerinin bireylere olgunluk kazandırdığı ve tecrübe kattığı görülmektedir. İkincisi ise, aile ve çevre faktörünün ilişkilerdeki önemi sorulduğunda, aile ve çevrenin önerileriyle hareket etmek ya da onların yorumlarından etkilenmek yerine, yaşayıp tecrübe ederek deneyimlemenin daha akılda kalıcı olduğu söylenmiştir. Bu bağlamda olgunluk ve tecrübe değerlerinin katılımcılar için önemli bir değer olduğu da aşıkardır.

Sadakat

Sadakat değerinin de katılımcılar için önemli bir değer olduğu görülmüştür. Üç katılımcı (KK2, KK3, EK1) ilişkilerinde sadakatin çok önemli olduğunu vurgularken, diğer üç katılımcının cevaplarında herhangi bir sadakat değerine rastlanmamıştır. Sorulara verilen cevaplar şu şekildedir: EK1: *“Sadakat duygumuz*

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

çok fazla. Kız arkadaşım da ben de ilişkisine çok sadık insanlarız.” KK2 *“Güven, sadakat, saygı bunlar benim için çok önemli şeyler bunlar bir ilişkinin temelini oluşturur.”* Bu cevaplardan da görüldüğü üzere, sadakat katılımcılar için önemli bir değerdir.

Özgürlük

Özgürlük değeri katılımcılar için önemli bir değer olmakla birlikte, toplamda beş kez bu değere vurgu yapılmıştır. KK1 bu değere iki kez atıfta bulunurken, KK3, EK1 ve EK2 özgürlükten bir kez söz etmiştir. Diğer iki katılımcı özgürlüğe dair herhangi bir söylemde bulunmamıştır. Sorulara verilen cevaplar şu şekildedir: EK2: *“Özgürlükçü bir yapım var, kısıtlanmaktan ve işime karışılmasından hiç hoşlanmam. Bu yüzden ailemin ya da çevremın ilişkim hakkında yorum yapmasına müsaade etmem.”* KK1: *“Aslında ikimiz de davranışlarımızda özgür davranıyoruz.”* Bu bağlamda EK2, özgürlükçü yapısı gereği ailesinin ve çevresinin ilişkisine karışılmasından hoşlanmadığını belirtirken, KK1, ilişkisinde karşılıklı özgür davranıldığını belirtmiştir.

SONUÇ

Bu araştırma Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde öğrenim gören üç erkek üç kadın olmak üzere toplam altı katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara duygu, düşünce ve değerlerine yönelik on iki soru sorularak, katılımcıların partnerlerine yönelik tutumları ve sahip olduğu değerler arasında bir ilişki olup olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların verdiği bütün cevaplarda farklı ve aynı olmak üzere en az bir değere rastlanmıştır. Araştırmada, katılımcıların en çok kullandığı değerler öne çıkarılarak tablolar oluşturulmuştur. Sorulara verilen cevaplar sonucu yirmi üç farklı değer ortaya çıkmıştır ve katılımcıların en çok dile getirdiği değerler sırasıyla; mutluluk, güven, önem vermek ve öncelik göstermek, saygı, eğlence ve sevgi, olgunluk ve tecrübe, sadakat, özgürlük, mantıklı olmak, huzur, çaba-emek, samimiyet ve rahat hissetmek, empati, kıskançlık, objektif olmak, ümit ve umut, korumacılık, kararlılık, dürüstlük, hoşgörü ve anlayıştır. Oluşturulan değerlerin hiyerarşik görünümünün olduğu tablodan hareketle, en çok ortaya çıkan ve katılımcıların en çok kullandığı değerlerin kapsamlı açıklaması yapılmıştır. Bu açıklamalar katılımcıların bizzat kendi cümleleriyle örneklendirilmiştir. Öne çıkan değerlerin incelenmesinde, en az iki farklı katılımcı tarafından bahsedilmesi şartı ve en çok öne çıkan ilk on değer olması uygun görülmüştür.

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

Alt başlık olarak incelenmeyen değerler önemsiz görülemeyeceği gibi, burada çoğunlukla bahsedilen toplumsal değerler öne çıkarılmak istenmiştir. Bu bağlamda; gelir düzeyi, ekonomik bağımsızlık, aile ve çevre ilişkisi gibi etkenlerin bazı katılımcılarda değerlerinin oluşumunda etkisinin olduğu gözlemlenirken bazılarında gözlemlenmemiştir. Yani kişiden kişiye bu durumun değiştiği ve farklılık gösterdiği söylenebilir. Aynı zamandacinsiyet karşılaştırması yapılacak olursa, kadın katılımcıların erkek katılımcılardan daha çok değerlere vurgu yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Kadın katılımcılar bahsedilendeğerlerden toplamda 65 kez söz ederken, erkek katılımcılar toplamda 59 kez bu değerlere vurgu yapmıştır. Tablo 3’de de görüleceği gibi toplamda 23 değer ortaya çıkmıştır ve altı katılımcı bu değerlere 124 kez atıf yapmıştır. Bu araştırmayı diğer duygusal ilişki ve değer araştırmalarından ayıran ve farklı kılan en belirgin özellikler ise, bu konunun değerler sosyolojisi, gençlik sosyolojisi ve toplumsal cinsiyet bağlamında kapsamlı incelenmesidir. Diğer bir farklılık ise nitel bir araştırma yöntemi yürütülmesidir.

Kaynakça

Aksan, G. (2016). Max weber ve değerler sosyolojisi: bir metodolojik ikilemin düşündürdükleri / max weber and sociology of values: reflections on a Methodological Dilemma . Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi , 0 (35) , 427-446 . DOI:10.21497/sefad.35126

Baş, V. & Hamarta, E. (2015). Üniversite Öğrencilerinde Değerler ve Yaşamın Anlamı Arasındaki İlişki . Değerler Eğitimi Dergisi , Sayı: 29 Cilt: 13 Ay:06 Yıl:2015 ,369391. Retrieved from: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ded/issue/29167/312340>.

Bozkurt, V. (2018). Değişen Dünyada Sosyoloji. Bursa: Ekin Yayınevi

Böke, K. (2011). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Alfa yayınları, İstanbul.

Coşkun, Y. D. D. Y. & Yıldırım, A. G. A. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Değer Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi . Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 6 (1) , 311-328 . Retrieved from: <https://dergipark.org.tr/en/pub/yyuefd/issue/13711/166007>.

Kala, H. (2015). Üniversiteli Gençlerin Demokratik Değer Algısı: Kırıkkale Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Örneği. Doktora Tezi, Kırıkkale.

Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Manevi

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının

Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 1 (1), s.62-80

Koruklu, Y. D. Y. Ö. D. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Değerler Ve Mutluluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi . Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 8 (1) , 190-210 . Retrieved from

<https://dergipark.org.tr/en/pub/yyuefd/issue/13707/165957>

Marshall, G. (1999). Sosyoloji Sözlüğü. (Çev.: Akınhay, O. ve Kömürcü, D.) Ankara: Bilim ve Sanat.

Morsümbül, Ş. (2014). Değerlerin Kuşaklar Arası Değişimi: Ankara Örneği, Doktora Tezi, Ankara.

Neuman, W. L. (2022). Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar Cilt 1-2 (2. Baskı), (Çeviren: Özlem Akkaya), Ankara: Siyasal Kitabevi

Şahin, M. (2022). Gençlik: Eğilimler, Sorunlar, Beklentiler - TASAV. Ankara: Vega Basım Hizmetleri.

Şahin, M. (2022). Değerler Sosyolojisi. Ankara: Net Kitaplık

Tezcan, M. (1997). Gençlik Sosyolojisi ve Antropolojisi Araştırmaları. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 178

Topçuoğlu, A. & Aksan, G. (2019). Üniversite Gençliğinin Değerleri: 20 Yıl Sonra Ne Değişti? . OPUS International Journal of Society Researches , 11 (18) , 2241-2274 .DOI: 10.26466/opus.571209 <https://sozluk.gov.tr/> ErişimTarihi: (19.01.2023).

Ülken, H. (1969). Sosyoloji Sözlüğü. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

Extended

This research was carried out with a total of six participants, three men and three women, studying at Ondokuz Mayıs University. Twelve questions were asked to the participants about their feelings, thoughts and values, and it was determined whether there was a relationship between the attitudes of the participants towards their partners and their values. In all answers given by the participants, at least one value, different and the same, was found. In the study, tables were created by highlighting the values most used by the participants. Twenty-three different values emerged as a result of the answers given to the questions asked. happiness, trust, giving importance and priority, respect, fun and love, maturity and experience, loyalty, freedom, being logical, peace, effort-work, sincerity and feeling comfortable, empathy, jealousy, being objective, hope and hope, protectionism

Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişkilere Bakış Açılarının Değerler Sosyolojisi Bağlamında İncelenmesi

Rümeysa Merve CİLİNGİR

determination, honesty, tolerance and understanding. Based on the table with the hierarchical view of the created values, a comprehensive explanation of the values that emerged the most and was used the most by the participants was made. These explanations are exemplified by the participants' own sentences. In the examination of the prominent values, it was deemed appropriate that they should be mentioned by at least two different participants and that they should be the top ten most prominent values.

Values that are not examined as sub-headings cannot be considered insignificant, and they are mostly mentioned here. social values were emphasized. In this context; While it was observed that factors such as income level, economic independence, family and environment relationship had an effect on the formation of values in some participants, it was not observed in others. In other words, it can be said that this situation changes and differs from person to person. At the same time, if a gender comparison is made, it was concluded that female participants emphasized values more than male participants. While female participants mentioned these values 65 times in total, male participants emphasized these values 59 times in total. As can be seen in Table 3, a total of 23 values emerged and six participants referred to these values 124 times. The most distinctive features of this research, which distinguishes and differentiates it from other emotional relationship and value studies, is the comprehensive analysis of this subject in the context of sociology of values, sociology of youth and gender. Another difference is that a qualitative research method is carried out.